

Werkprogramma Waddenacademie 2017

De Waddenacademie is een zelfstandige en onafhankelijke organisatie die, op basis van de best beschikbare kennis, een wezenlijke bijdrage wil leveren aan de verdere versterking van de economische en ecologische ontwikkeling van het waddengebied.

Dit moet eraan bijdragen dat het waddengebied zich in de komende decennia ontwikkelt tot een kraamkamer voor breed toepasbare, integrale kennis over de duurzame ontwikkeling van een kustgebied, waar natuurwaarden centraal staan en een dragend onderdeel vormen van de lokale en regionale economie.

De Waddenacademie is op 30 juli 2008 officieel opgericht en heeft tot doel het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied, hoofddoelstelling 4 van het Waddenfonds.

Op basis van de doelstelling kent de Waddenacademie drie kerntaken:

- Agenderen: het op de bestuurlijke en wetenschappelijke agenda zetten van onderzoeksvragen die voor een economisch en ecologisch verantwoorde toekomst van het waddengebied relevant zijn;
- Programmeren: het stimuleren van een goede samenhang tussen regionaal, nationaal en internationaal waddenonderzoek;
- Informeren: het op een toegankelijke en verantwoorde wijze naar buiten brengen van de resultaten van waddenonderzoek.

Daarnaast worden alle overige wettelijke middelen ingezet die aan het doel van de Waddenacademie bijdragen, met inbegrip van de wetenschappelijke ondersteuning van het Waddenfonds.

Vanaf 1 juli 2014 is de Waddenacademie een onafhankelijke Stichting.

In het werkprogramma 2017 zijn de activiteiten opgenomen die de Waddenacademie voornemens is om in ieder geval uit te voeren. Daarnaast kunnen er desgevraagd ook op ad-hoc basis activiteiten worden verricht. De werkprogramma's van het Programma Rijke Waddenzee en de Waddenacademie zijn op elkaar afgestemd, waarbij de Waddenacademie nadrukkelijk de kenniscomponent voor haar rekening neemt.

De activiteiten in het nu voorliggende werkprogramma bouwen op een logische wijze voort op voorgaande werkprogramma's. De Waddenacademie is ook voortdurend in gesprek met de alle betrokkenen in het waddengebied om te inventariseren welke kennisvragen er leven. Om enkele aansprekende voorbeelden in het werkprogramma 2017 te noemen die voortkomen uit dit voortdurende gesprek:

In de eerste plaats kent de Waddenacademie in overleg met het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds en de Stuurgroep Waddenprovincies vanaf 2017 een vierde kerntaak:

- **Monitoren:** het in kaart brengen en duiden van langjarige ontwikkelingen in het waddengebied in het ecologisch, economisch en sociaal-cultureel domein op basis van kennisbehoeften vanuit beheer, beleid en wetenschap.

In de tweede plaats heeft de Waddenacademie in overleg met de Wadden Sea Board nadrukkelijker de regie naar zich toegetrokken waar het gaat om het ontwikkelen van een trilaterale kennisagenda, die in 2018 moet verschijnen.

In de derde plaats zijn met het Waddenfonds bindende afspraken gemaakt over welke adviezen vanaf 2017 aan het Waddenfonds zullen worden uitgebracht en welke bijdrage de Waddenacademie zal leveren aan de uitvoering van het Investeringskader Waddengebied.

In de vierde plaats zijn naar aanleiding van het verschijnen van het zogeheten Waddenhuisberaadrapport in juli 2016 met de havensector en de visserijsector afspraken gemaakt om in 2017 nadrukkelijk met elkaar te bezien welke inhoudelijke bijdrage de Waddenacademie kan leveren om beide sectoren economisch én ecologisch verder te versterken.

Tenslotte is met de Vereniging van Waddenzee Kustgemeenten overeengekomen dat de Waddenacademie in 2017 een advies/kansenkaart zal uitbrengen over duurzaam toerisme in de kustregio.

KERNTAKEN

Kerntaak 1 Agenderen: het op de bestuurlijke en wetenschappelijke agenda zetten van onderzoeksvragen die voor een economisch en ecologisch verantwoorde toekomst van het waddengebied relevant zijn.

Het ontwikkelen van een trilaterale kennisagenda

In 2015 is een trilateraal 'supertrio' ingesteld dat in opdracht van de Wadden Sea Board de verantwoordelijkheid heeft gekregen om een integrale trilaterale kennisagenda vorm te geven. Jouke van Dijk, directeur van de Waddenacademie, is de Nederlandse vertegenwoordiger en voorzitter van dit trio. In 2016 zijn trilaterale workshops gehouden op de vijf wetenschapsgebieden die in de kennisagenda een plek zullen krijgen (geowetenschap, ecologie, cultuurhistorie, economie, klimaat en water). Dit proces zal in 2017 worden voortgezet met bijeenkomsten van wetenschappers en betrokkenen om zo te komen tot een breed gedragen agenda. Bij alle thema's zijn portefeuillehouders van de Waddenacademie betrokken. In mei 2017 zal tijdens het 14e International Scientific Wadden Sea Symposium in Tønder (Denemarken) het concept van de trilaterale kennisagenda worden besproken met een breed scala aan wetenschappers uit Denemarken, Duitsland en Nederland.

Het stimuleren van een duurzame economische ontwikkeling van het waddengebied

De Waddenacademie heeft binnen het RCW, het Regiecollege Waddengebied, de discussie opgestart om binnen het Programma Rijke Waddenzee 2.0 expliciete aandacht te besteden aan de

economische stimulering van het waddengebied. Dit heeft ertoe geleid dat thema's als toerisme en recreatie, (zilte) landbouw en (duurzame) visserij, die passen bij de bijzondere Werelderfgoed status van het gebied, nu expliciet in het meerjarenprogramma van PRW zijn opgenomen. In samenwerking met PRW zal de Waddenacademie in 2017 op elk van de drie genoemde thema's activiteiten ontplooiën. Dit kan uiteenlopen van het opstellen van wetenschappelijke rapporten, het uitbrengen van adviezen, het stimuleren en begeleiden van nationale, trilaterale en Europese aanvragen o.a. op het terrein van zilte teelten en toerisme tot het organiseren van stakeholderbijeenkomsten.

Het opstellen van een meerjarenprogramma 2018 - 2026

De vierde doelstelling van het Waddenfonds, het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het waddengebied, geldt voor de gehele looptijd van het Waddenfonds, dus tot 2026. De Waddenacademie zal in 2017 in overleg en samenwerking met alle relevante betrokkenen een meerjarenprogramma 2018 – 2026 opstellen waarin aandacht besteed zal worden aan de vraag hoe de Waddenacademie gedurende deze periode bij kan dragen aan het invulling geven aan de vierde doelstelling van het Waddenfonds, waarbij ook aandacht besteed zal worden aan de monitoring van het Investeringskader en de te ontwikkelen Structuurvisie Waddengebied. Daarnaast zal in het meerjarenprogramma worden ingegaan op de periode na 2026, waarbij de mogelijke rol van de Waddenacademie in het trilaterale Partnership Centre nadrukkelijk in de overwegingen zal worden betrokken.

Het inventariseren van de kennisleemtes en het formuleren van onderzoeksvragen voor het Investeringskader

In augustus 2016 is het Investeringskader Waddengebied 2016 – 2026 gepubliceerd, een initiatief van de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen. Centraal in het Investeringskader staat het gezamenlijk werken aan een zestal majeure opgaven. Het is evident dat er uit elk van de zes majeure opgaven (Waddenzee; Havenontwikkeling en natuurverbetering; Werelderfgoed Waddenzee; Vitale kust en Afsluitdijk; Eems-Dollard in balans; Eilanden op eigen kracht) kennisvragen voortvloeien. Sommige van deze kennisvragen zullen om onderzoek voorafgaand aan de projectfase vragen, andere kennisvragen zullen wellicht gekoppeld kunnen worden aan een project. De Waddenacademie zal in overleg met de Waddenprovincies en het Waddenfonds een meerjarige programmering ten aanzien van de kennisvragen die uit het Investeringskader voortvloeien opstellen. Met een aantal kennisvragen zal in 2017 aan de slag worden gegaan (zie ook hieronder onder 2a).

Kerntaak 2 Programmeren: het stimuleren van een goede samenhang tussen regionaal, nationaal en internationaal waddenonderzoek

Het (gevraagd en ongevraagd) uitvoeren van verkenningen en daarover verslag doen in wetenschappelijke rapporten

De Waddenacademie zal ook in 2017 wetenschappelijke verkenningen uitvoeren over relevante

wadden gerelateerde onderwerpen en daarover publiceren. Met het Waddenfonds is de afspraak gemaakt dat de Waddenacademie gevraagd kan worden om specifieke verkenningen over voor het Waddenfonds relevante onderwerpen uit te voeren. Vanaf 2017 gaat het hierbij om tenminste onderstaande onderwerpen:

- De (mogelijke lacunes binnen de) basismonitoring van RWS voor het volgen van de populatieontwikkeling van de fauna van de Waddenzee;
- De prioritaire kennisagenda voor de zes majeure opgaven van het Investeringskader;
- De ontwikkeling van de Waddenzeehavens;
- De ontwikkeling van zilte landbouw;
- De ontwikkeling van een onderzoeksprogramma rond de Vismigratierivier, inclusief monitoring en experimenten in de testfaciliteit;
- De ontwikkeling van de Basismonitoring, inclusief innovatieve aanpak ecotopenkaarten (als onderdeel van de Samenwerkingsagenda);
- De potentie van aardwarmte als energiebron in het waddengebied;
- De ecologische betekenis van zandsuppleties, in het bijzonder de impact van de zandsuppleties ten behoeve van het kustbeheer van de Noordzee op de Waddenzee;
- Duurzame visserij in de Waddenzee, in het bijzonder de toekomstige garnalenvisserij op de Waddenzee;
- Duurzaam toerisme langs de Waddenkust;
- Zeespiegelstijging scenario's en de mogelijke consequenties voor het waddengebied;
- Een inventarisatie van de informatie die beschikbaar is met betrekking tot verhalen en geschiedenis van historische kloosters en kerken langs de Waddenkust in Noord-Holland, Fryslân en Groningen.

Het organiseren van congressen, workshops en symposia

De Waddenacademie organiseert twee keer per jaar een groot, openbaar symposium. Over de invulling van het symposium in juni 2017 wordt nog overleg gevoerd. In november 2017 zal in samenwerking met Programma naar een Rijke Waddenzee en Stichting Feel the Night een symposium worden georganiseerd over Dark Sky Werelderfgoed Waddengebied.

Uiteraard zijn de congressen, workshops en symposia die de Waddenacademie organiseert, altijd in samenwerking met andere partijen in het Waddengebied, vaak een combinatie van de hoofdtaken Agenderen, Programmeren en Informeren.

Het stimuleren van waddenonderzoek door jonge wetenschappers

In 2016 heeft De Waddenacademie Young Wadden Academy ingesteld, waarin jonge waddenwetenschappers zich hebben verenigd. De Waddenacademie wil via Young Wadden Academy onderzoek door jonge waddenwetenschappers stimuleren.

Het desgevraagd op korte termijn adviseren aan het Waddenfonds

De Waddenacademie zal desgevraagd ook in 2017 inhoudelijke kennisvragen die door het Waddenfonds aan haar worden voorgelegd op korte termijn beantwoorden. Hierbij kan de Waddenacademie onafhankelijke inhoudsdeskundigen inschakelen.

Kerntaak 3 Informeren: het op een toegankelijke en verantwoorde wijze naar buiten brengen van de resultaten van waddenonderzoek.

Het verzorgen van publicaties en opinieartikelen

De Waddenacademie stimuleert het verzorgen van publicaties en opinieartikelen vanuit een wetenschappelijk perspectief over het waddengebied. Het meest concreet uit zich dit in de samenwerking, sinds 2011, met het Friesch Dagblad. Elke maand verzorgt de Waddenacademie een opinieartikel, waarin steeds een actueel onderwerp vanuit het perspectief van de wetenschap nader wordt belicht. De Waddenacademie bepaalt per maand het onderwerp en nodigt de auteur van het opinieartikel uit. Deze samenwerking met het Friesch Dagblad wordt in 2017 gecontinueerd.

Het ontsluiten van waddenkennis

De Waddenacademie is medeverantwoordelijk voor de website waddenzee.nl., en stelt daar (naast de basiscapaciteit vanuit het Rijk en de regionale overheden) ook (bescheiden) capaciteit voor beschikbaar. In oktober 2016 heeft historisch en letterkundig instituut Tresoar zichzelf gepresenteerd als trilaterale waddenbibliotheek. Doel is de opzet van een digitaal netwerk waarin oude en/of moeilijk toegankelijke Waddenkennis uit boeken en artikelen, zowel ten behoeve van onderzoekers als meer algemeen op internet beschikbaar wordt gesteld. Om deze ambitie te ondersteunen en te concretiseren zal de Waddenacademie hiervoor in 2017 capaciteit beschikbaar stellen.

Het houden van en organiseren van presentaties en workshops

De portefeuillehouders van de Waddenacademie geven regelmatig lezingen op verzoek van derden of op initiatief van de Waddenacademie, soms in de vorm van workshops. In 2015 is gestart met een reeks lezingen door portefeuillehouders van de Waddenacademie in samenwerking met Volksuniversiteit Fryslân in de openbare bibliotheek van Leeuwarden. Deze reeks zal in het voorjaar van 2017 in Den Helder opnieuw worden aangeboden.

Het organiseren van HBO-podiumdagen

Vanaf 2015 organiseert de Waddenacademie HBO-Podiumdagen, waarin de praktijkkennis ten aanzien van het waddengebied van een hogeschool voor een breed publiek zichtbaar wordt gemaakt. In 2017 wordt de Podiumdag georganiseerd in samenwerking met Maritime Campus Netherlands.

Recente wetenschappelijke literatuur beschikbaar maken in een voor een breed publiek toegankelijk vorm

De Waddenacademie stimuleert het uitbrengen van publicaties waarin wetenschappelijke inzichten toegankelijk worden gemaakt voor een breed publiek. Vanaf 2009 plaatsen de Waddenacademie en de Waddenvereniging op hun websites wekelijks een stukje waarin recente wetenschappelijke literatuur over het waddengebied op een voor het brede publiek begrijpelijke wijze wordt samengevat. Deze succesvolle formule wordt in 2017 voortgezet.

Het organiseren van de interactie tussen kunst en wetenschap

De succesvolle samenwerking met Oerol zal in 2017 worden voortgezet. Dit betekent dat tijdens Oerol bij een aantal theatervoorstellingen wetenschappelijke lezingen worden verzorgd. Ook zal inhoudelijk en financieel worden bijgedragen aan een expeditie project van de TU Delft.

Kerntaak 4 Monitoren: het in kaart brengen en duiden van langjarige ontwikkelingen in het waddengebied in het ecologisch, economisch en sociaal-cultureel domein op basis van kennisbehoeften vanuit beheer, beleid en wetenschap.an waddenonderzoek.

Het monitoren van de ontwikkeling van de economische, ecologische en sociaal-culturele duurzaamheid in het waddengebied

In 2015 hebben Telos en IMSA in opdracht van de Waddenacademie en het Waddenfonds de Waddenbarometer versie 1.0 gepresenteerd. Sindsdien is er uitvoerig met het Waddenfonds en de provincies gesproken over de praktische inzetbaarheid van de Waddenbarometer en over de vraag wie voor de verdere ontwikkeling van de Waddenbarometer verantwoordelijk is, mede in het kader van de Samenwerkingsagenda beheer Waddenzee en de rol daarbinnen van de basismonitoring. Dit overleg heeft geleid tot een onderlinge taakverdeling tussen Waddenfonds, provincies en Waddenacademie, waarbij is afgesproken dat binnen de basismonitoring de Waddenacademie zich vanaf 2017 specifiek zal richten op een jaarlijkse publicatie van “De Staat

van de Wadden”: het zoeken naar een geschikte ITC omgeving voor een kaartenportaal, de keuze van de eerste set indicatoren / kaarten (in nauw overleg met eindgebruikers zoals het Waddenfonds, het Investeringskader, ED2050 en de Structuurvisie) en het verzamelen en beschikbaar stellen van de gegevens voor deze indicatoren (op alle domeinen).

Het monitoren en evalueren van de door het Waddenfonds te financieren en gefinancierde projecten

De Waddenacademie heeft in 2016 samen met de Kwaliteitscommissie van het Waddenfonds alle projecten die tot 1 januari 2016 door het Waddenfonds waren gehonoreerd geëvalueerd. Desgevraagd zal de Waddenacademie ook in 2017 het Waddenfonds adviseren over grootschalige projecten die door het Waddenfonds aan haar worden voorgelegd waar het gaat om het in beeld brengen van verwachte effecten van aanvragen met een potentieel grote impact.

Colofon

Tekst	Beeld	Ontwerp
Klaas Deen	Saskia Boelsums	BW H ontwerpers

www.waddenacademie.nl

De basisfinanciering van de Waddenacademie is afkomstig van het Waddenfonds.

waddenacademie